

Utrecht, 21 mei 2015
Betreft: SDa-rapport 'Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2014' Trends, benchmarken van bedrijven en dierenartsen

Geachte relatie,

De Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) biedt u hierbij het rapport 'Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2014' aan. Met dit rapport maakt de SDa het antibioticumgebruik van de Nederlandse kalver-, pluimvee-, rundvee- en varkenshouderij inzichtelijk. Dankzij de inspanning van dierhouders en dierenartsen heeft het SDa-expertpanel het antibioticumgebruik van meer dan 41.000 dierhouderijen en het voorschrijfpatroon van dierenartsen over meerdere jaren in kaart kunnen brengen. Middels benchmarken, verbetertrajecten en ander beleid moet dit leiden tot minder antibioticumgebruik in de Nederlandse dierhouderij en bijdragen aan vermindering van antibioticaresistentie.

Resultaten analyses SDa-expertpanel antibioticumgebruik in 2014

Verandering totaalgebruik antibacteriële middelen

Het SDa-expertpanel stelt in bijgaand rapport op basis van analyse van door de sectoren aangeleverde gegevens vast dat -na een periode waarin het gebruik fors is gedaald- het gebruik van antibiotica in 2014 over het geheel genomen nauwelijks is afgenomen. Het SDa-expertpanel ziet dezelfde vermindering in de afname van het gebruik van antibiotica terug in de verkoopcijfers van antibiotica voor veterinaire doeleinden in 2014. Ten opzichte van 2009 is de verkoop van antibiotica voor veterinair gebruik met 58,1% gedaald.

Veranderingen in gebruik van kritische middelen

In 2014 zijn de voor de volksgezondheid kritische middelen nog maar zeer beperkt ingezet in de kalver-, rundvee-, varken- en vleespluimveehouderij. Het gebruik van deze middelen is verder afgenomen en nadert de door de SDa vastgestelde streefwaarde van nul. Het SDa-expertpanel stelt wederom vast dat deze derde keuze middelen vooral in andere, niet-gemonitorde diersectoren worden ingezet.

Benchmarkwerking; aantal bedrijven en dierenartsen in actie-, signalerings- of streefgebied

Het SDa-expertpanel ziet slechts een marginale verschuiving van het aantal bedrijven in het actiegebied naar een van de lagere gebruiksgebieden. In meerdere sectoren stagneert ook de daling vanuit het signaleringsgebied naar het streefgebied. Op vleeskuikenbedrijven (en kalkoenbedrijven) is in 2014 een stijging van het aantal bedrijven in het actiegebied te zien. Het percentage dierenartsen in het actiegebied varieert per sector van 2,4 tot 6,7% en is het hoogst in de kalver- en pluimveesector.

Van alle dierenartsen heeft één op de drie dierenartsen een voorschrijffpatroon dat in het signaleringsgebied ligt.

Zienswijze SDA-bestuur antibioticumgebruik in 2014

Het SDA-bestuur is verheugd over het feit dat het streven om het gebruik van de voor de volksgezondheid kritische middelen in de gemonitorde diersectoren tot nul te reduceren, vrijwel is gerealiseerd. In het streven naar volledig inzicht van het gebruik van deze middelen, gelet op het grote belang voor de volksgezondheid, zal de monitoring van de SDA in 2015 daarom worden uitgebreid met monitoring bij konijnen en vindt een survey plaats van het gebruik bij honden, katten en paarden.

Dat de afname in het antibioticumgebruik geleidelijk tot stilstand is gekomen, ondanks de inspanningen van dierhouders en dierenartsen, de introductie van benchmarkwaarden en de implementatie van nieuw beleid, mocht verwacht worden. Het SDA-bestuur constateert dat de verschillen tussen bedrijven in de verschillende diersectoren en tussen de dierenartsen nog groot zijn. Zij dringt er bij dierhouders en dierenartsen en alle ketenpartners op aan om extra inspanningen te plegen om het antibioticumgebruik verder terug te brengen, met name bij die bedrijven met een gebruik van antibiotica in het actie- en signaleringsgebied.

Aanvullend op de inspanningen van dierhouders, dierenartsen en ketenpartners zullen de beschikbare antibiotica-gebruiksgegevens diepgaander moeten worden geanalyseerd om te achterhalen wat de kenmerken zijn van bedrijven met laag gebruik in vergelijking met bedrijven met hoog gebruik. Hieraan moeten succesfactoren ontleend worden die aan verdere antibioticareductie kunnen bijdragen. Dit vraagt om meer informatie over bedrijfskenmerken zodat het antibioticumgebruik beter kan worden geanalyseerd.

Het SDA-bestuur is zich er van bewust dat reductie van het gebruik van antibiotica effect kan hebben op de diergezondheid en het dierenwelzijn. Zij acht het daarom van belang dat de gevolgen voor diergezondheid en -welzijn in kaart worden gebracht.

Het SDA-bestuur adviseert sectoren en overheid meer gebruik te maken van incentives om dierhouders en dierenartsen in het signalerings- en actiegebied te stimuleren het antibioticumgebruik verder terug te dringen. Het belonen van dierhouders en hun dierenartsen met structureel laag gebruik kan een extra stimulans geven om het antibioticumgebruik in het streefgebied te brengen en te houden.

Binnen Europa is in Nederland het gebruik van antibiotica in de dierhouderij het sterkst verminderd. Nederland is de afgelopen jaren veranderd van een land met een hoog veterinair gebruik van antibiotica naar een land met een gemiddeld gebruik. Met inachtneming van de verschillen in structuur van de diersectoren in de Europese lidstaten is dit een resultaat waar alle betrokken partijen verheugd over zijn. De Nederlandse aanpak heeft de aandacht getrokken van diverse Europese lidstaten en van landen buiten de Europese Unie.

Het SDa-bestuur heeft kennisgenomen van het voornemen van het SDa-expertpanel om niet alleen het gebruik van antibiotica maar ook de mate van resistentie te betrekken bij het vaststellen van benchmarkwaarden. De resultaten van dit onderzoek worden in het najaar gepresenteerd.

Het verfijnen van de systematiek en het bijstellen van de benchmarkwaarden moeten, samen met het voorgestelde beleid, leiden tot een meer sectorspecifieke aanpak om te komen tot een verantwoord gebruik van antibiotica met het oog op ontwikkeling van resistentie.

Met vriendelijke groeten,

SDa, Autoriteit Diergeneesmiddelen,

Drs. F.J.M. Werner
Voorzitter

Dr. H.M.G. van Beers- Schreurs
Directeur